DE CONSTITUTIONEEL.

NIEUWE 'SGRAVENHAAGSCHE COURANT.

No. 26. **Dingsdag 30 October.** **1855.**

Uitgever : **C. H. SUSAN, Jr.**, te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten : **M. Schooneveld & Zoon**, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau : Jan-Hendrikstraat, N°. 259, te 's Gravenhage.

Deze Courant verschijnt alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.
Abonnementsprijs voor 3/m. **ƒ 4.50**; franco per post **ƒ 5.50.**
Advertentiën van 1—6 regels **ƒ 1.** Voor elken regel meer **15 cents**; behalve **35 cents** zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van **ƒ 1**, het zegelgeld daaronder begrepen.

De Staatsbegrooting voor 1856.

V.

Zeer opmerkelijk, ofschoon niet vreemd, is de wijze, waarop de organen der oppositie, de voorgedragen Staatsbegrooting voor uitgaven en inkomsten bestrijden. In die bestrijding toch vinden wij, ondanks al die aanhaal van woorden en cijfers, zóó duidelijke bewijzen, dat het den schrijvers dier artikelen slechts te doen is, om de handelingen en voorstellen van het tegenwoordig Ministerie af te keuren, dat wij meenen het publiek geen ondienst te doen met daarop voor één oogenblik te wijzen, en dat in eenige bijzonderheden aan te toonen.

Wij hooren, in de eerste plaats, een groot klaaggeschrei aangeheven over de uitzetting der Staatsuitgaven. Indien men zou gelooven, wat daarvan gezegd wordt, dan zou de tegenwoordige begrooting bijkans zes millioen meer bedragen dan de dienst voor 1852 vorderde. Tot dit resultaat is men gekomen, door eene *begrooting* te vergelijken met eene *staatsrekening*, ofschoon men zeer goed weet, dat dit twee geheel verschillende zaken zijn. De staatsrekening wijst aan, wat werkelijk *is* uitgegeven; de begrooting alleen wat *vermoedelijk* noodig zijn zal. Het cijfer zelf is mede overdreven. Reeds heeft een ander dagblad duidelijk aangetoond, dat de begrooting van uitgaven niet zes, maar hoogstens twee millioen hooger is. Ter vermijding van herhaling verwijzen wij naar de, in dat blad geleverde, cijfers.

Maar de partijdigheid van het oordeel blijkt nog verder. Men vergeet al dadelijk op te merken, dat de Staatsuitgaven, *ook* onder het Ministerie THORBECKE, jaarlijks zijn *toegenomen;* en men verzuimt daarbij de geheel onpartijdige en allezins juiste vraag te stellen: „of men wel *zeker* is, dat die uitgaven, ook *na* 1853, „niet jaarlijks zouden zijn *geklommen*, bijaldien het „Ministerie THORBECKE *niet* afgetreden ware?" Wanneer wij nagaan, dat zeer vele gunstige omstandigheden, tijdens het bestaan van dat Ministerie, de jaarlijksche verhooging der Staatsuitgaven *niet* belet hebben, zou dan niet veel juister zijn de meening, dat die verhooging, even als *nu*, zou hebben plaats gegrepen bij het bestaan van gelijke ongunstige omstandigheden (wij noemen b.v. de duurte der levensmiddelen, de noodzakelijkheid, om de Marine te herstellen, om ons leger op goeden voet te houden, enz.), ook al ware een Ministerie THORBECKE *thans* aan het bestuur? Zonder aan de waarachtige belangen van het land te kort te doen, zou, dunkt ons, geen Ministerie, welk ook, tegenwoordig *kunnen* rondkomen met hetgeen vroeger, doch reeds *toen* ten onregte, voldoende werd *geacht.*

In plaats van dit onpartijdig standpunt in te nemen, ziet de oppositie, als het ware, alle deze omstandigheden voorbij. Door hooge cijfers tracht men de Natie schrik aan te jagen en de Regering onder de verdenking van roekelooze geldverspilling te brengen.

Toen men vroeger den heer THORBECKE wel eens noemde „den duursten Minister van Binnenlandsche „Zaken, dien wij ooit hadden", toen was het antwoord: oordeelt *niet* naar het eindcijfer, maar onderzoekt wat u voor het geld wordt *gegeven*, hoe veel *verbetering*, hoe veel *hervorming* u voor dat cijfer wordt verschaft. En wat doen *nu* de bladen der oppositie? Zij maken er geen gewag van, dat b. v. onze zeemagt *moet* worden hersteld; dat het leger, na eene vroegere pCts.gewijze besnoeijing te hebben ondergaan, op een dragelijken voet *moet* worden gehouden; dat de hoog gestegen prijs der levensmiddelen de begrootingen van Justitie, van Oorlog en Marine aanmerkelijk moet *bezwaren*; dat die hooge prijs ook zeer nadeelig terugwerkt op de uitvoering der werken van den Waterstaat; dat, ten nutte van het algemeen, de uitgaven voor de telegraphie en de brievenposterij jaarlijks *toenemen*, enz. Van dat alles *niets*: men zet alleen een hoog cijfer vooron en tracht daarmede te verblinden

Is die oppositie zoo regtvaardig en billijk?

Zoo wel bij gelegenheid van de behandeling der verschillende voorstellen tot afschaffing van belasting, als bij de beoordeeling van de tegenwoordige Staatsbegrooting, is nagenoeg het volgende betoogd:

Bij het voorstel van de brandstoffen. „Wij zouden wel den accijns op het gemaal afschaffen; maar het „April-Ministerie heeft zoo veel geld verspild, dat, „zonder equivalent, *daaraan niet meer te denken valt.*"

Bij het voorstel van het *gemaal*, „ziet hier nu de vruchten „van een April-Ministerie. Ware *onze* rigting nog aan „het Bestuur, dan had men den accijns op het gemaal „kunnen afschaffen, zonder dat het noodig ware, *eenigen „nieuwen last op de Natie te leggen.*"

Men beweert dus:

dat het tegenwoordig Ministerie *te veel geld* heeft uitgegeven,

dat daarvan het gevolg is een zoo bekrompen finantiëlen toestand, dat de afschaffing van den accijns op het gemaal *niet* kan geschieden zonder oplegging van nieuwe lasten.

En wat doen nu sommige bladen na dat betoog?

Zij beweren, dat de voorgedragen verhooging van opcenten *niet* mag worden toegestaan, *omdat de schatkist ook zonder aequivalent het verlies kan lijden der opbrengst van den accijns op het gemaal!*

Een van beide is dus waar.

Of men heeft de Natie in dwaling gebragt, toen men de spilzucht der Regering rondbazuinde; of men zoekt thans een middel tot bestrijding der Regering, dat zelfs niet terugdeinst voor verwarring in 's lands finantiën.

Laat *werkelijk* de finantiële toestand toe, dat de accijns op het gemaal afgeschaft kan blijven *zonder aequivalent*: was dan uwe voorstelling van het verschil tusschen dit en het vorige Ministerie niet een middel, om maar oppositie te voeren?

Was uwe meening daarentegen opregt, dat, ten gevolge van het kostbaarder beheer der Regering, die accijns niet zonder aequivalent *kan* worden gemist: hoe kunt gij dan nu volhouden, dat er *geene* verhooging van opcenten noodig is? Offert gij dan niet aan *partij-belang* het evenwigt onzer finantien op?

Wat is het middel, dat men o. a. aanwijst om te komen tot dekking der uitgaven, zonder verhooging der opcenten? Men wil het batig slot van het vorig dienstjaar gebragt hebben als „eerste post" op de Begrooting van inkomsten.

Wij behoeven wel niet veel te zeggen, om aan te toonen, dat zoodanige wijze van handelen het gevolg zou hebben, dat men van lieverlede tot meerdere afschaffing van belastingen zou moeten overgaan; maar dat men dan ook in gelijke mate, jaarlijks, het batig slot in bedrag zal zien verminderen, hetgeen tot eind-resultaat zou hebben, dat men, zonder iets van de schuld te hebben gedelgd, op nieuw afgeschafte belastingen in het leven zou moeten roepen.

Waarin bestaat evenwel, volgens eenige oppositiebladen, de hoogste roem van het Ministerie THORBECKE? Daarin: dat het heeft gezorgd voor aanzienlijke overschotten en die heeft besteed, behalve aan vele buitengewone, nuttige uitgaven, ook aan eene krachtige schulddelging, waardoor eene aanzienlijke verandering van het rentenbedrag verkregen is.

En nu wenschen die zelfde bladen, dat van dezen, zoo hoog geroemden weg, het tegenwoordige Ministerie *aftrede*, en dat een deel der gewone uitgaven bestreden worde *door het overschot van een vorig dienstjaar.*

Is die oppositie zoo regtvaardig en billijk?

Toen, voor het dienstjaar 1851, de eerste Staatsbegrooting van het Ministerie THORBECKE het licht zag, (die voor 1850 was nog door het vorige Ministerie opgemaakt, en werd op het einde van 1849 slechts eenigzins gewijzigd), werd de inrigting, aan die begrooting gegeven, boven de wolken verheven. Jaar op jaar werd op nieuw den volke aangetoond, dat die begrootingen het model uitmaakten van alle staatsstukken van dien aard. De Memoriën van Toelichting verwezen naar de uitgewerkte staten, en in *die* staten werden ieder artikel en elk onderdeel daarvan, tabelsgewijze *toegelicht.* De heer THORBECKE zelf beroemde zich op de eer der uitvinding van inrigting der begrooting op *die* wijze, nog in de jongste zitting, welke de Tweede Kamer voor haar tegenwoordig reces heeft gehouden. En zoo dikwerf de heer GROEN en zijne vrienden of andere leden der Kamers aandrongen op de uiteenzetting der beginselen van bestuur in de stukken, bij de begrooting behoorende: even dikwerf werd die aandrang, zelfs in een belagchelijk licht gesteld. Men schetste dien af als eene poging, om over beginselen van bestuur te redekavelen, in ijdelheid den tijd te dooden, zich in theoretische bespiegelingen te verdiepen: *veel te praten* en *weinig te doen.*

De tegenwoordige Regering is bij de inrigting der Begrooting *in geen enkel opzigt* afgeweken van den weg, door het Ministerie THORBECKE ingeslagen. Alles is gebleven zoo als het onder dat Ministerie was.

En wat doen nu diezelfde bladen, welke de tegenwoordige inrigting der begrooting, tijdens het Ministerie THORBECKE, hemelhoog prezen, en die voorstelden als een waarborg te méér voor een goed beheer der finantiën? Zij klagen *thans* over de dorheid der Memoriën van Toelichting; zij verwijten *thans* aan de Regering, dat alle bijzonderheden zijn verscholen in de toelichtingen tot elk onderdeel der Begrooting; zij verlangen *thans* „algemeene overzigten van den toestand „des Rijks en van den gang des Bestuurs!!"

Is die oppositie regtvaardig en billijk?

Die vragen doen zich als van zelve voor; en het antwoord daarop kan wel niet twijfelachtig zijn, voor die onbevangen de zaken toetst.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Volgens de jongste berigten van het OORLOGSTOONEEL heeft het leger der bondgenooten op den 13 dezer eene voorwaartsche beweging naar het binnenland gedaan, voor drie dagen levensvoorraad met zich mede voerende.

Aan den kant van den Belbeck staan de vijandelijke legers digter bij elkander. De afdeelingen van het leger van prins Gortschakoff bezetten nog altijd Albat, Airgout en Toucori, op de hoogte aan de regterzijde der rivier, terwijl de Fransche bezit hebben genomen van Foti-Sala, een in de vallei gelegen dorp, insgelijk regts van den Belbeck, tusschen Albat en Toucori en op vier mijlen afstands ongeveer van Bakti-Scharaï.

De Turksche overheden, welke met de leiding van zaken in Klein-Azie belast zijn, hebben maatregelen genomen om Kars van leeftogt te voorzien, welke vesting, gelijk bekend is, aan die hulp groote behoefte had. Het naar de belegerde stad gezonden convooi telt 12000 paarden. Van den anderen kant zegt men, dat Omar-Pacha den 4en naar Sinhoum-Kalé op weg gegaan is. Het doel dier krijgsverrigting is moeijelijk te begrijpen, bij gemis van alle telegrafische mededeelingen dienaangaande. Indien zij betrekking heeft op eene afleiding tegen Tiflis, Battoun en Poti, waar zich het Russische leger op dezen oogenblik bevindt, deze alle zijn zoo digt bij de hoofdstad der provincien van Russisch Transcaucasie als Sinhoum-Kalé, en de tweede dezer plaatsen biedt het voordeel aan om daarmede door middel van eenen grooten weg verbonden te zijn.

Men verneemt voorts uit Azie, dat de bondgenooten de Armeniers evenmin als de Circassiers in den tegenwoordigen oorlog aan hunne zijde zullen zien. Prins Leo van Armenie heeft, naar het schijnt, de zijde van Rusland gekozen, ondanks alle schoone aanbiedingen, die hem door Turkije moeten zijn gedaan, en men verwacht genoemden prins, binnen kort, te Erivan, de hoofdstad van Russisch Armenie. Deze houding baart te meer verwondering, daar het geslacht der Armenische vorsten zich doorgaans nog al voor dat van Napoleon had verklaard.

Uit Engeland wordt thans bepaaldelijk verzekerd, dat sir William Codrington tot opperbevelhebber der Britsche legermagt in de Krim benoemd is.

Een Engelsch ministerieel blad verzekert stellig, dat lord John Russell, zich niet aan het vredes-verbond zal aansluiten, maar de zijde des bestuurs zal houden.

Men heeft berigten nopens de vlooten der bondgenooten in de Oostzee. De meeste schepen bevonden zich nog altijd te Nargen. De najaars-stormen hadden sommige kruizende schepen zwaar geteisterd, zoodat zij hier en daar in de Zweedsche havens een goed 't huis komen moesten zoeken.

Men spreekt altijd van de zending van generaal Canrobert naar Stockholm, om den Koning van Zweden over te halen een deel der vloot van de bondgenooten in eene der havens van dat land te doen overwinteren. Er zijn in de Zweedsche havens thans vele handelsschepen uit Finland aangekomen met granen, die den prijs daarvan hebben doen dalen. Uit het Zuiden van Europa verneemt men, nog altijd, van woelingen in Spanje en in sommige gedeelten van Italie, vooral op Sicilie heerscht eene geweldige gisting.

Te Catania is een opstand uitgebroken, zoodat de troepen verpligt geweest zijn, vuur te geven. De rust is echter hersteld. Het volk wilde de likeur-stokeryen, waaraan het de verschijning der cholera toeschrijft, in brand steken.

Reeds hebben wij in een vorig no. gemeld, dat de Britsche regering besloten heeft hare zeemagt in de Amerikaansche wateren te versterken naar aanleiding van zekere verschijnselen, dat de Amerikanen voornemens waren om van den oorlog der bondgenooten met Rusland gebruik te maken om aan lang opgevatte plannen in de West-Indiën gevolg te geven.

Thans leest men in de *Globe* het volgende artikel dienaangaande:

„Wij moeten bekennen geene voldoende reden te vinden om, in de gesteldheid van zaken tusschen de Vereenigde Staten en Groot-Brittanie, dat dreigend aanzien te ontwaren, hetwelk andere bladen daaraan toekennen. De staatkundige en stoffelijke belangen der beide landen zijn derwijze in één doel zamengeweven, dat vrees voor eene botsing alleen zou kunnen worden geregtvaardigd door eene veel te geringe schatting van ons eigen gezond verstand en van dat onzer stamgenooten aan gene zijde van den Atlantischen oceaan; dan de vooruitgang van elk der landen onder de volken der wereld zou regt geven aan te nemen. Wij moeten het derhalve als eene onmogelijkheid beschouwen, dat eenige ernstige moeijelijkheden zouden kunnen ontstaan uit de onderstelde inbreuk op de wetten der Vereenigde Staten, door de werving van krijgsvolk voor de Britsche dienst, welke op de grenzen plaats had; zelfs wanneer men het vraagstuk ter zijde laat, in hoe ver deze handelwijze strijdig is met de wet, ook dan zouden wij de bloote daadzaak dat deze werving werd gestaakt, zoodra de Vereenigde Staten te kennen gaven, dat zulks ongaarne werd gezien, als een waarborg beschouwen voor het verdwijnen van alle oneenigheid, die mogt zijn opgewekt.

„Ons eskader op de Noord-Amerikaansche Staten heeft voorzeker in den laatsten tijd versterking bekomen, doch het Amerikaansche volk kan niet onbekend zijn met de ware oorzaken, die tot dezen stap hebben aanleiding gegeven. Indien het met regt vordert, dat de wetten der neutraliteit worden geëerbiedigd, kan het een gelijk regt aan ons niet ontzeggen. Indien ongemagtigde werving wordt te keer gegaan, alsdan is er niets onredelijks in gelegen, dat men aandringt op het beletten van ongemagtigde vrijbuiterij. De Amerikanen, even als wij, kunnen weten, dat in hunne havens op dit oogenblik groote schepen openlijk voor Rusland gebouwd en uitgerust worden, om onzen koophandel te stremmen en te benadeelen. Wij zeggen niets van het roekelooze, doch lang gedreigde plan van inval in Ierland, waarvan schier iedere overzeesche post de breedvoerige redeneringen der dagbladen aanbrengt. Maar het is tegen deze minder eerzuchtige ondernemingen en niet tegen Amerika, dat ons eskader is gerigt. Wij willen ongetwijfeld onzen sterken arm aanwenden, om zulke pogingen te onderdrukken, maar wanneer wij dat doen, alsdan zullen de afgedwaalde lieden, die zich daaraan wagen, doch niet de Amerikaansche natie, reden tot ontevredenheid hebben. Hetgeen wij doen, willen wij volgaarne onderwerpen aan het oordeel van het nadenkend gedeelte des Amerikaanschen volks, hetwelk, wij zijn daarvan overtuigd, even ongaarne als wij kan wenschen, dat aan een ligtzinnig opgevat voorwendsel zal worden vergund onze onderlinge betrekkingen in gevaar te brengen, die integendeel, wederzijdschen eerbied en wederzijdsche belangen tot een der hechtste verbonden ter wereld behooren te maken."

RUSLAND.

Het dagblad van Moscou behelst eene circulaire van den minister Langkoi aan de adel-maarschalken, inhoudende de verklaring, dat alle erfelijke voorregten des adels, op bevel des Keizers, ongeschonden zullen blijven.

FRANKRIJK.

Naar men verzekert zullen de feesten ter gelegenheid van de uitreiking der medailles aan de verschillende natiën, verkregen op de algemeene tentoonstelling, buitengewoon prachtig zijn. De Keizer zou 200,000 fr. daarvoor hebben toegestaan.

— De heer Michel Chevalier, een der vrienden van de directeuren van het credit mobilier, heeft in het *Journal des Débats* een strijd aangevangen tegen de bank van Frankrijk, wegens de jongste door die instelling genomen maatregelen. Naar men weet, heeft ook de regering die maatregelen met ongenoegen gezien, zoodat men alle reden heeft om te gelooven, dat de heer Michel Chevalier zich zonder voorafgaande magtiging in deze Polemiek tegen de bank niet gewaagd heeft. Dit heeft ook waarschijnlijk aanleiding gegeven tot het gerucht eener ophanden zijnde vervanging van graaf d'Argout, directeur der bank.

— Thans heeft het twaalfde deel van de *Geschiedenis* van het Consulaat en het Keizerrijk, waarvan wij reeds vroeger met een enkel woord gewaagden, het licht gezien. Men vindt er in eene voorrede de oorzaken ontwikkeld van den val der heerschappij van Napoleon I. De uitstekende schrijver aarzelt niet, die te schrijven aan het absolutisme van den Keizerlijken regeringsvorm.

BELGIE.

De hertog en de hertogin van Brabant zijn uit Frankrijk alhier teruggekeerd.

— De moord van de baronnesse d'Ennetière, te Somergem, houdt nog zeer de aandacht bezig. De justitie zet hare nasporingen voort, doch heeft den dader of de daders nog niet ontdekt.

AUSTRALIË.

De laatste berigten omtrent deze kolonie luiden zeer ongunstig. Vooral verkeerden de arbeiders in een hagchelijken toestand, uithoofde van gebrek aan werk, de daling der loonen en de duurte der levensmiddelen.

Een brief, door een mijnwerker aan zijne familie in Belgie geschreven, bevestigt die droevige tijdingen en gewaagt ook van den min gunstigen uitslag van den arbeid der goudzoekers.

Behalve ontbering van allerhanden aard, de veranderlijkheid van het weder en het lijden aan het zwervend leven eigen, kunnen de mijnwerkers niet hopen dat hun werkloon meer dan van 12 tot 14 sch. dagelijks bedraagt; eene belooning welke geheel onevenredig is met den hoogen prijs der eerste levensmiddelen.

De brief, waarvan wij spraken, voegt hierbij: De meest armzalige betrekking in Europa is nog te verkiezen boven die, welke de hulpbronnen van dit land aanbiedt. De meeste landverhuizers keeren dan ook, zoodra zij eenig geld hebben kunnen bijeenverzamelen, naar Europa terug of gaan naar Amerika, of naar andere streken, om te zien, of daar beter fortuin te maken is.

Deze mededeelingen, juist en op goede gronden steunende, komen ons wel van dien aard voor, om hen, die door ijdele hoop opgewekt, of door de aanloksels van bedriegelijke kansen, genegen zouden zijn, naar Australie te verhuizen, in te lichten en tot behoedzaamheid aan te sporen. (*Indép. Belge.*)

MEXIKO.

In de hoofdstad is generaal Alvarez, de voornaamste aanzetter tot den jongsten opstand, door een der kiescollegien tot President verkozen, maar men gelooft, dat hij die waardigheid niet zonder nieuwe schokken zal kunnen aanvaarden. Er zijn nog 27 duizend man bijeen van de voorstanders der vorige regering, vooral onder het hoofd van generaal Vega, voorloopig tot President benoemd, doch wiens gezag in de hoofdstad niet erkend wordt. Kortom, het land is weder in de oude verwarring en regeringloosheid gedompeld.

Binnenland.

's Gravenhage, 29 October.

Bij Koninklijk besluit van den 10den October 1855, no. 88, is aan Mr. A. van Bommel, gewezen officier van Justitie bij de Arrondissements-regtbank te Haarlem, ten laste van den Staat een pensioen verleend ten bedrage van f 1333 's jaars, op grond van art. 3 en 43 der wet van den 9den Mei 1846 (*Staatsblad* no. 24), zoo als zij is gewijzigd bij de wet van den 8den Mei 1851 (*Staatsblad* no. 49).

Z. M. heeft, bij besluit van 29 October 1855, no. 55, benoemd tot procureur-generaal bij het provinciaal geregtshof in Gelderland Mr. F. S. Op ten Noort, thans officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te Zutphen; zijnde hij bij hetzelve besluit tevens tijdelijk belast met de functien van directeur van politie in gemelde provincie.

Z. K. H. de Prins van Oranje, vergezeld van HD. gouverneur, Jhr. Casembroot, is eergisteren uit deze residentie weder naar Leiden vertrokken, ter bijwoning der academische lessen.

Z. D. H. de hertog van Saxen-Weimar, benevens H.D. dochter, hebben gisteren morgen de godsdienstoefening in de Luthersche kerk bijgewoond, onder het gehoor van Ds. Kramer.

Wij vernemen, dat de graaf L. Sievers, eerste secretaris bij de Russische legatie alhier, eerstdaags in deze residentie wordt terugverwacht. De heer de Novossilsoff, 2de secretaris bij dat gezantschap, is tot diezelfde betrekking te Weenen benoemd.

Het vertrek van Zr. Ms. schoenerbrik *Macassar*, komm.-luit. ter zee 1ste kl., E. J. Buijs, naar de Middellandsche zee, is bepaald op 2 November a. s.

Het examen van onder-officieren uit het leger ter bevordering tot 2de luit., zal den 12 November a. s. bij de Kon. academie voor de zee- en landmagt te Breda aanvangen, en daaraan zullen deelnemen 21 onder-officieren der infanterie, 1 der cavallerie en 2 der artillerie. De commissie is zamengesteld als volgt: president, Z. Exc. de luit.-generaal Verhorst, inspecteur der infanterie; leden, de kolonel Walther, gouverneur der Kon. academie voor de zee- en landmagt, de luit.-kol. Engelberts, kommandant van het 2de regiment vesting artillerie, de kapiteins Ravens van het regement grenadiers en jagers, Canselaar van het 5de regiment infanterie, Snoek van het 2de regiment dragonders; Secretaris de 1ste luit. Kempers, adjudant van den gouverneur der academie. (*B. Ct.*)

Onlangs meldden wij, dat de directie der Rijnspoorwegmaatschappij met het Pruissische ministerie in onderhandeling is, wegens de overname der reeds voltooide en nog uit te voeren spoorweg-banen aan den linker-Rijn van Keulen tot Bingen, alsmede van Keulen over Grefeld tot Nijmegen, en dat er alle hoop bestond, dat deze onderhandelingen weldra tot een gewenscht resultaat zouden leiden.

Ten aanzien van dit berigt is de *Nijmeegsche Ct.* in staat het volgende mede te deelen, geput uit eenen brief, gezonden door het *Eisenbahn-Committé der Kreise Kempen, Geldern und Cleve*, aan de kamer van koophandel en fabrieken te Nijmegen:

„Volgens gisteren (18 Oct.) door den heer Dr. Arntz ontvangen brieven van den directeur van den Keulschen Crefelder-spoorweg, den heer C. F. Heimann te Keulen, en van den heer burgemeester Ondereijk te Crefeld, heeft de *Rheinische Eisenbahn-Gesellschaft* zich bij contract verbonden, binnen twee jaren den Keulsch-Crefelder-spoorweg over Gelder en Cleef, naar Nijmegen door te trekken. Is dit contract reeds door den *Eisenbahn-Commissaris*, den heer regerings-president von Möller te Keulen, aan het ministerie te Berlijn ter bekrachtiging aangeboden.

„De goedkeuring van die overeenkomst schijnt daarom vooral aan weinig bedenking onderhevig, daar van den kant van Z. Exc. den heer Minister van Koophandel von der Heijdt het ontwerp van deze vereeniging, met betrekking tot de spoorwegen, met de grootste belangstelling is vereerd geworden." (*Arnh. Ct.*)

Als eene merkwaardige bijdrage tot de kennis der belemmeringen, die uit de heffing van den rijks-accijns op het gemaal regtstreeks of zijdelings voortvloeijen voor sommige beroepen of bedrijven, die tot het malen of breken van granen in geene de minste betrekking staan, werd ons dezer dagen medegedeeld, dat door de administratie van 's rijks accijnsen uit de laatste zinsnede van art. 54 der wet van 29 Maart 1833, eene verpligting voor de winkeliers in gemalen koffij is afgeleid, om aan het departement van financiën bij adres vergunning te vragen tot het gebruik van gewone koffijmolens, en dat die vergunning niet werd verleend dan onder voorwaarde, dat de molens aan het toezigt der ambtenaren zouden zijn onderworpen, en niet door anderen mogten worden overgedaan of geleend, dan met voorkennis der administratie. Als zulke fiscaliteiten voor het Rijk noodig worden geacht tot eene rigtige opbrengst van den accijns, hoe kan eene plaatselijke belasting op het gemaal dan doeltreffend werken, terwijl teregt mag worden betwijfeld, of de magt der plaatselijke besturen zoover reikt, als de algemeene wetgever voor het Rijk noodzakelijk oordeelde. (*H.bl.*)

Volgens bij ons ontvangene berigten van de Kaap de Goede Hoop van het begin van Sept. jl., hebben de tijdingen, wegens de zware overstroomingen in Nederland, in de Kaap-Kolonie een diepen indruk gemaakt en zijn aldaar inschrijvingen geopend ten behoeve der slagtoffers van dien ramp. Reeds is het bijeenverzamelde bedrag van liefdegaven vrij aanzienlijk.

De berigten wegens de kopermijnen in Namaqualand luiden nog niet zeer gunstig. Er worden 20 schepen met omstreeks 400 Chinezen aan de Kaap verwacht.

De Chinezen worden welligt door de vroegere overdreven berigten van ontdekte mijnen uitgelokt. Men was met hunne komst zeer weinig ingenomen, ja, maakte zich gereed om hen niet eens aan land te doen treden, en ze, zoo als de briefschrijver zegt, uit de Kaap te houden.

De Kaffer-oorlog is nog niet regtstreeks op handen; maar er bestaat toch eenige vrees voor, dat die zal uitbreken.

De pogingen tot godsdienstige en maatschappelijke beschaving der Heidenen worden ijverig voortgezet, er heeft eene ruime verspreiding van Nederduitsche geschriften en almanakken onder de bevolking plaats.

Den 27sten dezer is alhier overleden de heer Mr. S. van Rhijn, in leven griffier bij de Arr.-Regtbank te 's Gravenhage.

Burgemeester en Wethouders van 's Gravenhage hebben vermeend, de ingezetenen niet te mogen onkundig laten, dat de in het vorige jaar aangevangen korting op de aan de armbesturen van verschillende godsdienstige gezindheden toegestane subsidien, met het jaar 1856 wordt voortgezet, en de verzorging der armen, die voor een aanzienlijk gedeelte uit de burgerlijke gemeente-fondsen plaats had, allengs en trapsgewijze, ingevolge den geest en de bedoeling der armenwet, op de kerkelijke gemeenten wordt overgebragt, gelijk zulks reeds geheel is geschied met de armen der Nederduitsche Hervormde en die der Nederl.-Portugeesch-Israëlitische gemeenten.

Burgemeester en Wethouders, hiervan mededeeling doende, vinden zich daarbij dan ook genoopt, voor zooveel noodig hunne stadgenooten op te wekken, om niet alleen door uitbreiding hunner giften de besturen der kerkelijke gemeenten, waartoe zij behooren, in hun streven, om dat doel te bereiken, of op den ingeslagen weg te kunnen blijven voortgaan, behulpzaam te zijn, maar ook door algemeene liefdadigheid, de armbesturen, wier middelen daartoe te kort schieten, in hunne moeijelijke taak te ondersteunen.

Heden morgen zullen de leerende officieren van de oefening-school, met de minie-geweren naar den schijf schieten voor prijzen, welke daartoe door Z. M. den Koning zijn uitgeloofd. Ook de onder-officieren en manschappen dier school zullen in den loop dezer week dit insgelijks doen.

Naar wij vernemen hebben de liedertafels *Rotte's Mannenkoor* (directeur, den heer de Vlegh) te Rotterdam, en *Aurora* (den heer Crayvangher) te Utrecht, zich genegen verklaard, aan den wedstrijd in Januarij 1856, door de liedertafel *Cæcilia* uitgeschreven, deel te nemen. Nog een 25tal antwoorden worden ingewacht, terwijl een 6tal verhinderd zijn aan de uitnoodiging te voldoen.

De trekkingen der Staats-loterij zullen voortaan geen plaats meer hebben in het locaal, dat daartoe sedert jaren werd gebruikt, maar in eene daar belendende zaal, waarin zich het kabinet van Japansche zeldzaamheden van den heer Visscher bevond, hetwelk is overgebragt naar het Koninklijk Museum van zeldzaamheden. Men houdt zich bezig die zaal voor de trekkingen in te rigten.

Naar men verneemt is aan de Christelijke afgescheidene gemeente te dezer stede de vergunning verleend, tot oprigting eener bijzondere school der 1e klasse.

In het *Handelsblad* leest men het volgende:

„Reeds voor zestig jaren beoefenaar der typographie en graveerkunst, zoo werden, in weerwil mijner jaren van rust, met de hoogste belangstelling gadegeslagen, de [illegible], welke deze zoo naauw aan elkander ver-

wante kunsten in ons vaderland, de geboortegrond van den onsterfelijken Laurens Coster, tot derzelver volmaking hebben gedaan; ook mogt dit vooral van toepassing zijn op de, voor eene halve eeuw hier te lande, nog onbekende lithographie.

Met die warme belangstelling, welke mij voor het schoone en goede bezielt, zag ik dezer dagen een lithographisch voortbrengsel, vervaardigd door den oudsten lithograaph van ons vaderland, den heer J. F. Domeline, boek- en steendrukker ter dezer stede, een man, die deze voortreffelijke kunst, zonder eenig onderwijs, door eigen onderzoek en volharding, tot eene belangrijke hoogte bragt en aan wiens kunstliefde reeds vroeger de bijzondere onderscheiding mogt ten deele vallen van zijn uitstekend boekdrukwerk, Hunne Majesteiten Willem I en Willem II aangeboden, met koninklijke gunst en vereering der gouden rijks-medaille te zien bekroond.

Dit lithographisch kunstwerk, waarvan ik zoowel den smaak als keurige bewerking bewonderde, was in der tijd bestemd, om bij het plaats gehad hebbende Xde landhuishoudkundig congres, als een gelegenheidstuk aan Z. M. te worden aangeboden, hetwelk door omstandigheden destijds verhinderd, en nu onder 's Konings hoogstgunstige toestemming plaats gegrepen heeft. Het is gedrukt op wit geglaceerd carton, hoog 40, breed 48 Ned. duimen, in vergulde lijst omvat, het stelt tusschen twee beelden van Fama des vorsten wapenschild voor, gedekt door de Koninklijke kroon aanduidende de bescherming door Z. M. aan landbouw en nijverheid verleend, in verband waartoe in afdalende arabesken, de hoornen van overvloed, welke als gevolgen dezer hooge bescherming, hunne vruchten uitstorten over de Nederlandsche gewesten, door de elf wapenschilden voorgesteld, waaronder voorts de godinnen van tuin- en landbouw met hunne attributen prijken.

Een en ander is bij uitnemendheid schoon, even als de aan het hoofd van dit voortreffelijk ornament zoo juist geplaatste redevoering door Z. M. bij het openen der landbouw-vergadering in 1854, op het Huis ten Bosch gehouden, met het door een onzer geachtste dichters vervaardigde toepasselijke vers, in echt goud, en de wapens der onderscheidene gewesten, zonder aanwending van penseel in hunne eigenaardige kleuren gelithografieerd.

Overtuigd, dat Z. M. onze geëerbiedigde Koning, wiens weldadige belangstelling en vooral hetgeen tot bevordering van den bloei en welvaart zijner onderdanen strekken kan, het niet aan aanmoediging voor den achtingswaardigen Domeline, zal laten ontbreken; zoo scheen het mij nogtans niet ondoelmatig, door middel van uw geacht blad, dit stuk aan het kunstminnend publiek kenbaar te maken en alzoo eene regtmatige hulde toe te brengen aan dezen onzen verdienstelijken stadgenoot.

Amsterdam, 27 Oct. Men verzoekt ons te melden, dat het berigt, in onderscheidene dagbladen voorkomende, als zou in de laatst gehouden vergadering van het hoofdbestuur der vereeniging *Het Metalen Kruis* o. a. beraadslaagd zijn over een gedenkteeken voor Z. M. Willem II, in verband met het op te rigten monument op den Dam alhier, geheel ongegrond is. (*Amst. Ct.*)

Rotterdam, 25 Oct. In de op heden gehouden zitting van den gemeenteraad alhier is een voorstel ingekomen: dat eene commissie zal worden benoemd, ten einde een onderzoek in te stellen naar de redenen, waarom door de gemeente aan het rijk het kostelooze gebruik wordt afgestaan van het geregtsgebouw, de gevangenis en het zeekantoor, en den raad nopens den uitslag van dat onderzoek te dienen van rapport.

Bij de resumptie der begrooting wordt o. a. de ontvangst met *f* 25,000 verminderd voor de afschaffing van den accijns op het varkens- en schapenvleesch, terwijl voor den verkoop van gemeenten-eigendommen wordt uitgetrokken de ronde som van *f* 150,000. De begrooting bedraagt alsnu in ontvangst *f* 1,162,158.33 en in uitgaaf *f* 1.158,110.70, zoodat daarop een batig saldo bestaat van *f* 4047.63.

Schiedam, 27 Oct. Gisteren is door den gemeenteraad alhier de begrooting voor 1856 in eens aangenomen. Daarop kwam nu ook als ontvangst voor de opbrengst der ingevoerde income-tax.

— Heden vierden Lieving Mak en zijne echtgenoote, aan de Hoofdstraat alhier, hun gouden bruiloft; het is opmerkelijk, dat binnen eene maand tijds, aan drie echtparen, in gezegd gedeelte der stad, dit voorregt te beurt viel.

---

§ — Van den 28 Oct. In de Vrijdag avond ll. gehouden zitting van den gemeenteraad alhier, is het rapport uitgebragt eener bijzondere commissie, die belast geweest is met het onderzoek der zaak van eene betere verlichting der stad door gaz. De slotsom van dat rapport was: 1o. dat de commissie voorstelt over te gaan tot de verlichting der stad door middel van steenkolengaz; en 2o. dat, naar haar oordeel, de gemeente die zaak onder eigen beheer behoort te nemen en ze aldus niet moet doen aanbesteden. Dit rapport zal ter visie nedergelegd en nader behandeld worden.

Leijden, 26 October. In de zitting van den gemeenteraad alhier van gisteren, heeft de Voorzitter in behandeling gebragt, het in de vorige vergadering gedaan en nader ingediend schriftelijk voorstel van het raadslid J. B. de Moen, om andermaal in overweging te nemen art. 5 van het raadsbesluit tot heffing van plaatselijke belastingen, dus luidende:

« De ondergeteekende vindt zich verpligt, ten einde mogelijke nuttelooze werkzaamheden te voorkomen, voor te stellen, dat andermaal in overweging worde genomen art. 4 van het raadsbesluit tot heffing van plaatselijke belastingen (Gemaal), en zulks tengevolge van het verzoek door de Kamer van Koophandel en Fabrieken aldaar, uitgedrukt bij haar adres in dato 12 October jl., heden (26 October 1855) in Uwe Vergadering ingekomen. »

En is na ampele deliberatien door den Voorzitter in rondvraag gebragt, of men zal terugkomen op art. 4 en is dit met 15 tegen 6 stemmen *verworpen*.

Haarlem, 27 Oct. Door den gemeenteraad alhier is goedgevonden op de begrooting der gemeente voor de verschillende gezindten uit te trekken *f* 26,000 en verder voor het burgerlijk armbestuur *f* 10,000, voor de stads-apotheek *f* 4500, en voor het buiten-gasthuis *f* 6228.

Vervolgens is de hoofdelijke omslag, om in het alsdan nog ontbrekende te voorzien, bepaald op *f* 50,000; en is de begrooting, houdende in ontvangst *f* 307,173.16⁵; en uitgave *f* 293,386.67⁵ en alzoo een batig saldo van *f* 3787,09, met 15 tegen 2 stemmen (die der heeren Salvador en Imans) goedgekeurd en vastgesteld.

× × **Lekkerkerk**, 28 Oct. Gisteren morgen viel de zeventienjarige dochter van J. de Vos, terwijl zij bezig was eenig huiswerk te verrigten, in de rivier de Lek. De sterke stroom voerde haar spoedig een eind van den kant. Op het noodgeschrei, dat zij aanhief, kwam, onder anderen, ook hare moeder naar buiten, welke, zonder aarzelen, haar nasprong, en met behulp van eenen stok, het geluk mogt smaken, haar kind weder behouden aan wal te brengen.

Ongeloofelijk zou het in den eersten opslag toeschijnen, dat eene vrouw in staat zou zijn, een ander uit het water te redden, doch deze twijfel zal spoedig wijken, wanneer men weet dat er, tot beveiliging der fondamenten van den steenen muur, welke langs het dorp loopt, een zoogenaamde *neervoet* in de Lek is opgeworpen, waarop de moeder, tot aan de lendenen in het water staande, haar kind den stok kon toereiken en haar tot zich trekken.

Arnhem. Den 20 November a. s, zal voor het Prov. Geregtshof van Gelderland in hooger beroep worden behandeld de klagte wegens laster van den heer P. van Rees tegen een artikel van de *Indiër* dd. 2 Mei. jl.

Amerongen, 25 Oct. De lezingen voor landbouw, die hier twee achtereenvolgende winters op last van Z. M. den Koning gehouden zijn, zullen dezen winter wederom door Dr. van Geuns worden voortgezet, en een aanvang nemen den 5 November a. s.

Kampen, 28 Oct. Naar men verneemt zou het kapitaal van *f* 60,000 volteekend zijn, benoodigd tot het uitmalen van de Koekoek, een veenplas van ruim 300 bunders in de nabijheid der stad Kampen, waardoor de aannemer Penny, die de droogmaking er van heeft aangenomen tegen belooning van de helft van den droog gemaakten polder, en 25 cents per roede sponturf van het uit te veenen Zwijnsleger, groot 140 bunders, met het uitvoeren van dit werk zal kunnen aanvangen.

's Hertogenbosch, 25 Oct. Het hof van Noord-Brabant heeft heden uitspraak gedaan in de veel besproken zaak van den heer P. J. v. G., notaris te V., door het openbaar ministerie vervolgd zijnde wegens valschheid in authentieke acte, als hebbende namelijk eene acte opgemaakt, waarbij de opgegeven comparanten niet aanwezig waren, en in die acte vermeld, dat deze niet konden schrijven, ofschoon het tegendeel met een hunner het geval was.

Door het openbaar ministerie was 5 jaren gevangenisstraf, ontzegging van burgerlijke en burgerschapsregten en boeten geëischt.

De heer Mr. Napoleon Sassen had in eene doorwrochte en sierlijke pleitrede de verdediging van den beklaagde voorgedragen. Het hof heeft aangenomen, dat geene benadeeling noch mogelijkheid van benadeeling van derden aanwezig was, en den beklaagde slechts tot eene geringe geldboete veroordeeld.

's Hertogenbosch, 26 Oct. De gemeenteraad alhier heeft, onverminderd de reeds vroeger vastgestelde afschaffing der belasting op het gemaal als eigen middel, in de vergadering van gisteren avond alsnog afgeschaft: 1o. de stedelijke belasting op de brandstoffen; 2o. die op de bouwmaterialen; 3o. die op de rivier- en zeevisch; 4o. het marktgeld aan de poorten en boomen geheven wordende. Daarentegen belastingen bepaald: 1o. op de wijn; 2o. op de tooneelvertooningen en andere publieke vermakelijkheden; 3o. op de honden. Voorts is eene commissie uit den raad benoemd, belast met het ontwerpen van reglementen en het vinden van een equivalent, in stede van de belastingen, die zijn afgeschaft.

---

§ **Breda**, 29 October. Heden voormiddag werd het stoffelijk overblijfsel van Grave van Bylandt, gep. Luit.-Gen. in Ned. dienst, op het nabijgelegen dorp de Leur, naar zijne laatste rustplaats gebragt. Van hoog adellijke geboorte, maar nog van adellijker bloed en edeler beginselen, had deze verdienstelijke krijgsman eene halve eeuw niet zonder roem onder de wapenen doorgebragt, niet minder geacht en bemind gedurende zijnen militairen loopbaan door zijne superieuren en ondergeschikten, uit hoofde van zijne uitmuntende hoedanigheden, dan later in ambteloos leven geëerd door groot en klein, die tot hem naderden en in staat waren, zijne minzaamheid, zelfs jegens den geringsten zijner land- en werklieden, op te merken.

Met waren christelijken moed en stille wijsgeerige onderwerping had deze edele krijgsman eenige jaren het hoofd gebukt onder de onverdiende blaam, als had hij bij het Brusselsch oproer in 1830 niet genoegzaam dien ijver en energie doen blijken, welke bij zoodanige noodlottige gebeurtenis vereischt worden, toen bij later zoowel door Z. M. Koning Willem II als door Zijne, thans regerende, Majesteit Koning Willem III hulde aan zijne verdiensten en onschuld zag gedaan, hebbende eerstgemelde vorst den graaf, ofschoon reeds als Gen.-Maj. met eere uit den dienst ontslagen zijnde, tot Luit.-Gen. bevorderd, en laatstgemelde Majesteit openlijk verklaard, dat graaf van Bijlandt, tijdens den Brusselschen opstand, zich in allen deele van zijn pligt gekweten en naar luid van hooger bevelen gehandeld had. De geschiedenis van de ongelukkige wending van zaken in het jaar 1830 laat zich door weinige woorden verklaren. Onze geëerbiedigde Majesteit Koning Willem I, gedreven door zijne groote, ja overdreven, langmoedigheid en liefde voor zijne vervoerde onderdanen, had niet gewild, dat geweld met geweld zou worden te keer gegaan, en daardoor zag niet alleen de generaal Graaf van Bijlandt, maar ook alle overige zich in Brussel bevindende generaals zich in hunne meer krachtige maatregelen verlamd, en hunne handen gebonden. De afgestorven Graaf laat eene diep bedroefde weduwe en acht treurende kinderen na; benevens een ouderen broeder graaf Otto van Bijlandt, die in deze streken en tijdens eene buitengewone duurte van de eerste levensbenoodigdheden, een zegen is voor zijne arme natuurgenooten, die hij in hunne behoeften, zooveel maar mogelijk, te hulp komt, den arbeidzamen werk, en den tot arbeid ongeschikte brood en ondersteuning verleenende.

Moge de Algoede God hem daartoe en tot vele andere goede daden en werken, nog eenige jaren leven en gezondheid schenken.

Zierikzee, 25 Oct. Er circuleert alhier ter teekening bij de leden « Vereeniging tot wering van armoede » een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, houdende gemotiveerd verzoek om in het algemeen belang maatregelen te nemen tot het paal en perk stellen aan het misbruik van sterken drank. Dit adres staat in verband tot het bekende stuk van den heer Bogaerts en het laatstelijk door den heer Rochussen in de Tweede Kamer gedaan voorstel.

Leeuwarden, 25 Oct. Heden is in den gemeenteraad alhier besloten: 1o, goed te keuren de begrooting van het stadziekenhuis in ontvang en uitgaaf op *f* 4,900; 2o. aan de policie-bedienden der 1ste klasse te verleenen eene gratificatie van *f* 50 en aan die van de 2de klasse van *f* 70 ieder; 3o Burgemeester en Wethouders te magtigen tot den aankoop van 4000 ton lange turf ter uitdeeling aan de armen.

Groningen, 26 Oct. Door de Maatschappij van Land- en Tuinbouw *« de Marne, »* gevestigd te Wehe, zijn tot honoraire leden benoemd de heeren W. A. baron Schimmelpenninck van der Oije tot de Beide Pollen, opper-hofmaarschalk van Z. M. den Koning, en E. P. de Monchy, president der Nederl. Handelmaatschappij, welke benoeming door beide heeren bereidvaardig is aangenomen.

Tevens verneemt men, dat door genoemde maatschappij ontboden is de *Pomme de terre Chardon* uit Frankrijk, een aardappel, die zeven achtereenvolgende jaren niet door de heerschende ziekte is aangetast geworden; alsmede uit Engeland het *Tussak-gras*, om daarmede proefnemingen te doen op den aanwas buiten de kwelderlanden, ten einde langs dien weg de aanslijking te bevorderen.

Hoogeveen, 28 Oct. Op de eergister gehoudene herfst-jaarmarkt alhier waren aangebragt 798 stuks hoornvee, 40 paarden, 1608 schapen, 984 varkens en 93 geiten. De markt was druk bezocht en de prijzen van de meeste artikelen schenen iets williger.

Rouveen, 24 Oct. Heden had alhier het vergelijkend examen plaats voor de twee vacante scholen te Rouveen en IJhorst, gemeente Staphorst, hetwelk nog al bijzonderheden heeft opgeleverd. 55 sollicitanten toch hadden zich aangegeven voor die scholen, die slechts den 3den onderwijzersrang vorderden; dit groot aantal sollicitanten, naar die betrekking gedongen hebbende, is te opmerkelijker, als men eenigermate met den toestand der gemeente Staphorst bekend is: de inwoners toch blijven geheel en al bij al de oude instellingen en gebruiken. Om dit met een enkel voorbeeld aan te toonen, zal het voldoende zijn als wij vermelden, dat de meeste inwoners van Staphorst geen schoorsteen op hun huis hebben, zoodat de rook naar alle kanten het huis doortrekt en zich eindelijk door de vele in het huis bevindende holligheden naar buiten ontlast; ook is het verblijf der menschen en dat der beesten veelal door niets van elkander gescheiden: maar is er slechts een gebouw, waarin alles, mensch en dier, op gemeenzamen voet met en door elkander leven. Doch keeren wij tot het examen terug: 42 sollicitanten waren tot het ondergaan van het tweede examen, dat geheel schriftelijk is gehouden, opgekomen; niet alleen bezaten meest allen den 2den rang, maar er bevond zich zelfs een van den 1sten rang onder. Dit een en ander doet duidelijk zien, dat het aantal ongeplaatste of althans niet naar wensch geplaatste onderwijzers nog zeer groot is, en dat het ook zeer moeijelijk gaat een gewenschten post te bekomen: immers er bevonden zich onder de sollicitanten, die reeds 44 jaren oud en nog niet als hoofd-onderwijzer geplaatst waren, niettegenstaande hunne gedurige en jaren lang gedane sollicitatien. (*U. Ct.*)

In een der jongste nommers van den *Zuid-Afrikaan*, dien wij heden van de Kaap de Goede Hoop ontvingen, heeft men het volgende betoog:

« Verkrijg verstand met al uwe bezittingen, » is een gezegde van Salomon, eene raadgeving insluitende, welke op alle tijden en plaatsen toepasselijk is. Er kan geen twijfel bestaan dat hetzelve bijzonder toepasselijk is op kolonies. Het ontbreekt ons aan verstand, — het hoogste gezag in de kolonie heeft het ons gezegd, dat wij, gelijk de Atheners van ouds, niet zoo wijs zijn als wij ons verbeelden. Verondersteld dat dit waar zij — wiens schuld is het? Wel, voorzeker onze eigene. Wij denken niet genoeg aan den raad van Salomo: wij verkrijgen met al onze bezittingen geen verstand. Wij zijn groote invoerders, maar onze invoer is hoofdzakelijk natuurlijk en stoffelijk. Wij voeren Engelsche paarden in, Hollandsche bullen en Merino rammen om onze levende have te verbeteren; wij voeren verbeterde ploegen in, oogst-machines en stoom-werktuigen tot verschillende einden. Wij hebben onze handschoenen van Parijs, onze jenever uit Schiedam, ons messenwerk uit Sheffield, en zoo voort, gelijk een ieder zien kan die zijn oog laat weiden over een kolom Advertenties in een Nieuwsblad. Al deze dingen nu zijn zeer goed in hun soort, maar vinden wij een weinig minder voor dezelve uitlegden, kon-

den wij misschien eene besparing daarstellen, welke ons in staat zoude stellen uit Europa een genoegzamen voorraad' nuttig narigt van verschillenden aard te krijgen, door hulp waarvan onze natuurlijke en stoffelijke voordeelen oneindig nuttiger konden gemaakt worden, en de beschaafde toon der zamenleving eenige graden nader gebragt aan dien der opgevoede klassen in die landen, waar kennis meer verkrijgbaar is en waar een gebrek aan dezelve zichzelf doet gevoelen als eene behoefte voor welke rijkdom zelfs geene vergoeding is.

Wanneer wij spreken van het invoeren van kennis, zinspelen wij niet op boeken. Deze zijn bloote werktuigen, — voorzeker niet te verachten, indien behoorlijk gebruikt; maar van welke de voorraad vrij gelijk schijnt te staan met de aanvraag. De zaak, die wij vereischen, is kennis in de gedaante van wel onderrigte mannen, en dat is de soort van kennis, de invoer waarvan deze kolonie tot hiertoe verwaarloosd heeft.

Genootschappen zijn opgerigt om Angora bokken in te voeren en speculatieve individuen hebben den invoer aanbevolen van den Kameel en de Lama, maar tot hiertoe is er geene vereeniging geweest, met ons weten, om een genoegzaam getal wel onderrigte mannen in te voeren, hetzij als onderwijzers of voor verschillende bezigheden, welke eene uitgebreidheid van kennis vorderen, die met onze beperkte middelen, in deze kolonie, niet kan worden verkregen. Zal iemand 100 pond sterling voor een ram of een bul betalen; en te gelijker tijd morren over de beuzelachtige som van 40 pond sterling om een onderwijzer uit Europa te laten overkomen, die een zegen worden kan voor zijn eigen huisgezin en honderde anderen buitendien? Wij zeggen dit niet om te schimpen. Het is een bekend feit dat zelfs menschen, die zelve de voordeelen eener goede opvoeding niet hebben genoten, gewillig eenige opoffering zouden doen om dit voorregt aan hunne kinderen te verzekeren; maar er is geen plaatselijk hulpmiddel om in die aanvraag te voorzien. Er zijn nu en dan Onderwijzers uit Holland aangekomen, een half dozijn te gelijk, en in weinige weken waren zij buiten opgenomen. Indien deze dienst konden vinden, op zulk eene kans-staande wijze, hoe veel meer zou men kunnen bezigen, indien eenige individuen, die het welzijn der kolonie ter harte nemen, zich wilden vereenigen tot het doel om personen behoorlijk bevoegd om zich in deze kolonie nuttig te maken, over te halen, in genoegzamen getale uit te komen, en oordeelkundig verspreid te worden over die deelen der kolonie, waar zij meest vereischt worden! Wij hebben slechts van onderwijzers gesproken, maar hetzelfde is van toepassing op mannen van verschillende klassen, behoorlijk opgeleid in eenigen tak van kunst of nijverheid.

Er zijn echter twee manieren ter bereiking van het voorgestelde doel en het kan waard zijn te onderzoeken welke de beste is. — Wij kunnen onze onderwijzers, ingenieurs en kunstmatige landbouwers en mannen van professie uit Europa krijgen, of wij kunnen onze koloniale jongelieden buitenlands zenden om hunne opvoeding te voltooijen, door die kennis op te zamelen, welke wij verlangend zijn in te voeren. Van die twee manieren schijnt de laatste bij verre de verkieselijkste. Waarom zou onze ruwe stoffe onverbeterd blijven? Het is buiten kijf dat de natuurlijke begaafdheden van onze koloniale jeugd, door de bank gelijk staat met die van eenige jeugd in de wereld. Het is onregtvaardigheid jegens hen vreemdelingen in te voeren om posten van onderscheiding in de zamenleving te bekleeden, voor welke zij even geschikt zouden zijn, indien wij slechts hunne gelegenheden verbeterden. Het moge eene besparing schijnen om onze mannen van narigt klaar gemaakt te ontvangen, maar het is slechte huishoudkunde. Hij kan de belangen van de Kaap nimmer zoo zijn toegedaan als de man die, zijn verstand buitenlands verrijkt hebbende, zich verheugt over zijne toegenomene bekwaamheid om het land zijner geboorte te bevoordeelen. Hij is geen kolonist, hij is niet een van ons en dit is eene tegenwerping, welke vele andere in zich sluit, te opvallend om over uit te wijden. Indien wij een fonds konden bijeen brengen om onze kinderen buitenlands te laten opleiden tot het vervullen van die posten of het volbrengen van die maatschappelijke pligten, die nu of aan vreemdelingen vervallen of ongenoegzaam in voorzien zijn, dan zouden wij inderdaad kunnen spreken van een *Vaderlandslievend Fonds* dien naam verdienende.

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag, 28 October 1855.

Constantinus Antonius Diest, 23 j., met Johanna Pieternella Hessing, 28 j. — Johannes Wilhelmus van der Aa, 28 j., met Cecilia Augistin, 31 j. — Reijndert Willem Koppenaal, 44 j., met Dirkje Toole, 38 j. — Johannes Sckreve, 25 j., met Maria Pieternella Sophia van der Heemst, 27 j. — Hermanus Stamkort, 32 j., met Hendrica Dorothea van Dijk, 30 j. — Dirk Arens, 23 j., met Catharina Maria Adriana de Loos, 25 j. — Willem koopman 46 j., wedr. van Hendrina Adriana Kuijper, met Klazina Blewanus, 36 j., wed. van Bartholomeus Smit. — Willem Nicolaas Pel, 31 j., met Hendrika Maria Mattaar, 28 j. Cornelis Carel George du Chatenier, 25 j., met Hendrica Rinderknecht, 23 j. — Marcus van Leeuwen, 28 j., met Jannetje Spiero 40 j., wed. van Barend Canis. — Bernardus van Akkeren, 34 j., met Neeltje Ouwehand, 35 j. — Adrianus Carolus Keijzer, 22 j. met Hester Schellenboom, 29 j. — Antonie Leonardus Kock, 33 j., wedr. van Regina Carolina Luwedina Voets, met Margaretha Hendrika van Velsen, 22 j. — Cornelis Kelder, 34 j., met Cornelia Willemina Rueck, 43 j. — Peter Joseph Smeets, 36 j., met Hendrina Trilsbeek 39 j. — Pieter van Sassen, 46 j., wedr. van Helena van Ooijen, met Jannetje Zuidwijk, 35 j.

Kunstnieuws.

Théâtre-Royal-Français.

Na eenige dagen stilstand hervatten wij de reeks onzer beoordeelingen van de voorstellingen, die door het Opéra-gezelschap van het Koninklijk Fransch Théater alhier gegeven worden. Na de herhaling van eenige opéras, reeds meermalen in dit saisoen opgevoerd, woonden wij Zaturdag avond de eerste voorstelling bij, van de reprise van de opéra *la Muette de Portici*, muzijk van Auber.

Om in één woord den indruk terug te geven, dien deze voorstelling op ons maakte, zeggen wij dat ze niets meer was dan eene generale repetitie. Er was noch *aplomb*, noch *juistheid* in de voordragt te bemerken; en wij hopen dat de volgende voorstellingen de leemten zullen doen vergeten, welke men schier bij elk Nommer waarnam. Mlle. D'HÉLENS was niet wel bij stem; althans zij voldeed minder dan ooit. PIETRO (de heer Gaudemar) en MASSANIELLO (de heer Chambon) kweten zich het beste nog van hunne taak, ofschoon het orgaan van laatstgenoemde, hoe verdienstelijk ook in vele opzigten, niet geschikt is, om met al de liefelijkheid en zangerigheid, waarmeê dat vereischt wordt, o. a. het melodieuse sluimerlied van de derde acte voor te dragen. Het overschoone « *gebed* » werd door het koor zeer goed uitgevoerd.

De zaal was zeer vol; een sprekend bewijs voor den Directeur, dat, wanneer slechts voor afwisseling in 't repertoire gezorgd wordt, het publiek met nog goeden lust is bezield, om in grooten getale op te komen. Dat de Directeur daartoe dan ook plan heeft, hebben wij met genoegen opgemerkt; want *de reprise* is aangekondigd van den « OTHELLO » en de opvoering van de nieuwe opera-comique « *la promise*, » waarvan zeer veel goeds wordt gezegd. Tevens vernemen wij, dat het voornemen is, om, in dit saizoen, ook nog op te voeren « *Un songe d'une nuit d'été.* »

Onze belangstelling in de zaak noopt ons, bij deze gelegenheid, eene opmerking te maken. Zij is deze: dat de Directeur de ondergeschikte rollen, maar die dan toch òf hoofdpersonaadjes voorstellen òf tot ensemble-stukken moeten medewerken, te veel laat vervullen door coryphеёn; waardoor, hoe ijverig deze ook trachten zich van hunne taak te kwijten, niet zelden te midden van de schoonste scènes de lachlust van 't publiek wordt gaande gemaakt: meestal op bittere wijs de schoone illusie, waarin men na een voortreffelijken zang bijvb. van Mej. Charry verkeert, wordt weggenomen. Men herinnere zich bijvb. de wijze, waarop de rol van Lorenzo, in de *Muette*, die van den Venetiaanschen gezant in de *Reine de Chypre* wordt vervuld. Waarom bijvb. die rollen niet door den derden tenor, den heer BOURDOIS, worden gezongen, begrijpen wij niet. De uitvoering zou er toch veelzins door winnen.

Verscheidenheden.

Omer-Pacha.

Een dagblad van Weenen, behelst het volgende:

De majoor Graf, eertijds onderwijzer van Omer-Pacha, is eenige dagen geleden, gestorven te Gospich, in den ouderdom van 74 jaren. Hij had bij het einde van het voorleden jaar, den volgenden brief van Omer-Pacha ontvangen:

Routchouk, 18 December 1854.

Zeer geëerde Mijnheer Graf.

Ik verneem zoo even, uit een brief van een der vrienden mijner jeugd Kekik, kapitein op retraite, dat gij, als gepensioneerd officier, uwe oude dagen rustig te Gospich doorbrengt, en ik kan, bij het ontvangen van deze aangename tijding, mij het genoegen niet ontzeggen eenige regelen aan u te rigten. Gij zult het mij vergeven, zoo ik mij niet aan hoofsche vormen bind, en tot u spreke in de bewoordingen van eenen dankbaren leerling tot zijnen ouden meester.

Het zou mij zeer aangenaam zijn, u een schets te geven van mijn leven, dat zoo rijk is aan gebeurtenissen; maar ik wordt hierin voor het oogenblik verhinderd door gebrek aan tijd.

Ik ben thans opperbevelhebber van al de troepen die zich in Europeesch Turkije bevinden; ik zal mij dezer dagen met een deel dier troepen naar de Krim begeven, en ik hoop, dat ook daar de God der overwinning mij, zoo als altijd, gunstig moge zijn.

Sedert veertien jaren, voer ik onophoudelijk oorlog, en desniettemin ben ik altijd krachtig en welvarende. Te gelijkertijd heb ik niet opgehouden, mij te wijden aan de beoefening der krijgskundige wetenschappen, en te midden van al mijne ondernemingen heb ik de meeste onderscheidingen verworven, die een mensch zich kan wenschen; mijne borst is versierd met zeven Turksche ordeteekenen en met vier buitenlandsche ridderorden, te weten: het Legioen van Eer, de Engelsche Bathorde, de Russische orde van St. Anna en de Spaansche orde van Isabella, alle vier van de eerste klasse. Buitendien, heb ik mij voor den vijand drie eeresabels, met diamanten versierd, waardig gemaakt.

Dat alles, mijnheer Graf, ben ik u verschuldigd. Gij hebt bij mij de eerste gronden van de krijgskunde gelegd en ik betuig u met blijdschap mijne levendigste erkentenis.

Ik ben zeer verlangend u een kleine gedachtenis als bewijs mijner dankbaarheid te zenden, maar ik ben op reis, en bij gevolg in de onmogelijkheid dezen wensch te bewerkstelligen. Ik neem dus de vrijheid u 200 gouden dukaten te doen toekomen, terwijl ik u verzoeke dat gij er niet over beleedigd moogt zijn, en deze som zult gelieven te besteden tot den aankoop van eene gedachtenis van mij. Ik heb dit geld ter hand gesteld aan M. de Rowler, Oostenrijksch consul in Bulgarije; hij zal de goedheid hebben het u met mijn portret over te brengen.

Neem, mijnheer Graf, de uitdrukking der bijzondere hoogachting aan, waarmede ik ben, uw dankbare

OMER M. P. MICHEL LATTAS.

Publieke Vermakelijkheden.

Advertentiën.

Prijs-Courant der Effecten.

PER TELEGRAAF.

AMSTERDAM, 29 October 1855.

	pCt.			
NEDERL. W. Sch.	2 1/2	61 13/16	62 3/8	61 7/8
Dito dito 1844.	3	72 3/4	7/8	3/4
Dito dito 1844.	4	91 1/4	5/8	1/4
O. I. L. 1844	4	90 13/16	—	—
Amort. Synd.	3 1/2	88 1/2	—	—
Hand.-maats.	4 1/2	123 1/4	—	—
BELGIE. certific. bij *Rotschild.*	2 1/2	50	—	—
RUSL. Bij *Hope* 1798 en 1816	5	100	Nieuwe.	—
Dito 1828—1829	5	99 3/4	7/8	—
Insch. in Assign.	6	55 1/8	—	—
Cert. van dito.	6	55 3/4	56	—
Neg. 1831—1833.	5	—	—	—
Hope en C°. 1840.	4	73 7/8	74	—
Stieglitz.	4	73 5/8	3/4	—
dito 1854.	5	79 7/16	5/8	1/2
Nieuwe Engels.	4 1/2	86	—	—
POLEN. Certific.	4	68	—	—
Aand. Lot. fl. 500.		143	—	—
SPANJE. Nieuwe	1 1/4	19	1/16	19
Buitenl.	3	37 7/8	—	—
Binnenl. 6/m.	3	31 5/8	13/16	5/8
Cert. Coup.		4 1/8	—	—
Amortisable.		4 15/16	—	—
PORTUG. Lond.	3	39 7/8	40 1/16	39 7/8
OOSTENR. Metal. 1816—1852.	5	62 1/4	9/16	—
Dito 1849—1854.	5	72 7/8	73	72 7/8
Dito Zilv. Nation.	5	66 1/8	3/8	1/8
Dito 1847—1852.	2 1/2	81 7/16	9/16	—
PRUISS. Lot. 1854.	3 1/2	193 1/2	—	—
BRAZ. Lond. 1824.	5	—	—	—
PERU 〃	4 1/2	—	—	—
MEXICO 〃	3	18 11/16	13/16	—
GREN. 〃	2 3/4	17 1/2	3/4	1/2
Uitgestelde.		4 9/16	—	—
ECUAD. Lond.		3 1/4	—	—
VENEZ. 〃	4	[illegible]	—	—
Uitgestelde.	1 1/2	[illegible]	—	—

Onze fondsenmarkt zeer flaauw gestemd, inzonderheid Hollandsche en Oostenrijksche.

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid.	3	pCt.	88 3/8 à —
Spanje.	1 1/4	〃	19 1/8 à —
Mexico	3	〃	19 7/8 à —

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4 1/2	pCt. fr.	—
〃 〃	3	〃	64.45 tot 2 ure.
Spanje	3	〃	—
〃	1 1/4	〃	—

WEENEN, heden.

Metalliek	5 pCt.	—
Nationaal	5 〃	—
Wissel London	〃	—
Zilver	〃	—

Disconto en beleening 4 pCt.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.